

Udfordringer på arbejdsskadeområdet

31. maj 2022

Skiftende regeringer har flere gange varslet en reform af arbejdsskadeområdet. Der er dog ikke siden 2004 gennemført en egentlig reform af området. Arbejdsskadeområdet er præget af høj kompleksitet og har stor betydning for den enkelte. Det er vigtigt, at arbejdsskadesystemet så hurtigst muligt behandler sagerne, så de tilskadekomne får klarhed over deres økonomi. Samtidig er det vigtigt at sikre et arbejdsskadesystem, som understøtter, at de tilskadekomne kan vende tilbage til job og fortsætte deres arbejdsliv. Det er både til gavn for den enkelte, virksomhederne og samfundet.

Dette notat giver en kort introduktion til de væsentligste udfordringer på arbejdsskadeområdet, som en ny arbejdsskadeaftale skal bidrage til at løse. Notatet belyser følgende:

- Personer, der får en arbejdsskade, har en høj arbejdsmarkedstilknytning inden skaden.
- En stor del af personerne med en arbejdsskade kommer ikke tilbage på arbejdsmarkedet efter skaden.
- 20 pct. af arbejdsskadesager har en sagsbehandlingstid på over ét år.
- Mange sager genbehandles uden at føre til et ændret resultat.

Lavere tilknytning til arbejdsmarkedet efter en arbejdsskade

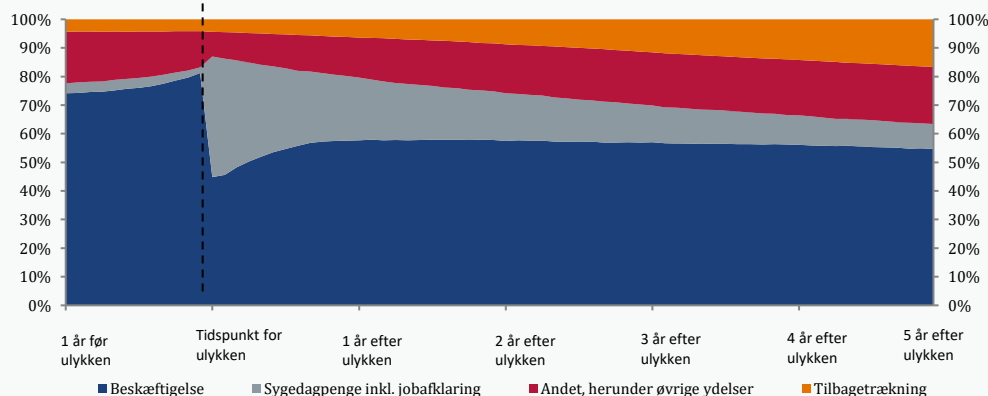
Beskæftigelsen blandt personer med en arbejdsulykke, der ender med en erstatning, falder efter arbejdsulykken og kommer ikke tilbage på samme niveau som før ulykkestidspunktet. Der er tale om en gruppe, der har en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet forud for ulykken, men hvor en stor del ikke kommer tilbage på arbejdsmarkedet efter ulykken.

Mange kommer ikke tilbage på arbejdsmarkedet efter skaden

For personer med en arbejdsulykke er knap 80 pct. i beskæftigelse forud for ulykkestidspunktet, jf. figur 1. Efter skaden overgår hovedparten til sygedagpenge. De følgende fem år efter ulykken stiger andelen af beskæftigede blandt de tilskadekomne til omkring 55 pct., hvilket stadig er ca. 25 procentpoint lavere end før ulykkestidspunktet.

Figur 1

Forsørgelsesstatus 5 år efter en arbejdsulykke, skadesårgang 2013-2015

Anm.: Opgørelsen viser forsørgelsesstatus for personer med en arbejdsulykke i 2013 til 2015, der ender med mængodtgørelse og/eller erstatning for tab af erhvervsevne. De anmeldte arbejdsulykker er grupperet efter ulykkesåret. Det er kun personernes primære status, som fremgår af figuren. En person der hhv. både er på offentlig forsørgelse og i beskæftigelse vil kun tælle med som værende på offentlig forsørgelse. Tilbagetrækning dækker over folkepension, efterløn (og fleksydelse), førtidspension og personer, som ikke er bosat i Danmark, samt personer, der er døde. Det er muligt, at personer på folkepension og efterløn, arbejder ved siden af modtagelsen af hhv. folkepension og efterløn. Andet, herunder øvrige ydelser dækker over uoplyst, dagpenge og kontanthjælp, fleksjob, ressourceforløb, selvforsørgelse, studerende, ledighedsydelse, barsel, for- og revalidering, rotationsvikar

Kilde: AES, DREAM og egne beregninger.

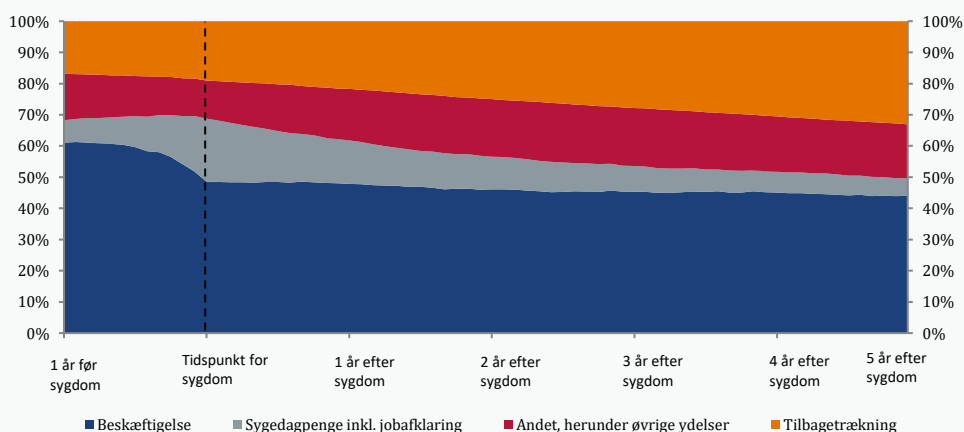
Beskæftigelsen for personer, der har en erhvervssygdom, der ender med en erstatning, falder både forud for og efter, at lægen eller tandlægen registrerer sygdommen som arbejdsrelateret. Ligesom for arbejdsulykker kommer beskæftigelsen for personer med en erhvervssygdom ikke op på samme niveau som før sygdommen.

For personer, der har en erhvervssygdom, der ender med en erstatning, var godt 60 pct. i beskæftigelse ét år før registreringen af erhvervssygdommen. Fem år efter registreringen af sygdommen er beskæftigelsen godt 43 pct., jf. figur 2.

Beskæftigelsen umiddelbart før og efter registreringen af en erhvervssygdom er omtrent den samme. Det skyldes højst sandsynligt, at overgangen fra beskæftigelse til sygedagpengesystemet sker, før sygdommen anmeldes som en erhvervssygdom.

Figur 2

Forsørgelsesstatus 5 år efter en erhvervssygdom, skadesårgang 2013-2015

Anm.: Opgørelsen viser forsørgelsesstatus for personer med en erhvervssygdom i 2013 til 2015, der ender med ménogdøgørelse og/eller erstatning for tab af erhvervsevne. De anmeldte erhvervssygdomme er grupperet efter registreringsåret. Det er kun personernes primære status, som fremgår af figuren. En person der hhv. både er på offentlig forsørgelse og i beskæftigelse vil kun tælle med som værende på offentlig forsørgelse. Tilbagetrækning dækker over folkepension, efterløn (og fleksydelse), førtidspension og personer, som ikke er bosat i Danmark, samt personer, der er døde). Det er muligt, at personer på folkepension og efterløn, arbejder ved siden af modtagelsen af hhv. folkepension og efterløn. Andet, herunder øvrige ydelser dækker over uoplyst, dagpenge og kontanthjælp, fleksjob, ressourceforløb, selvforsørgelse, studerende, ledighedsydelse, barsel, for- og revalidering og rotationsvikar.

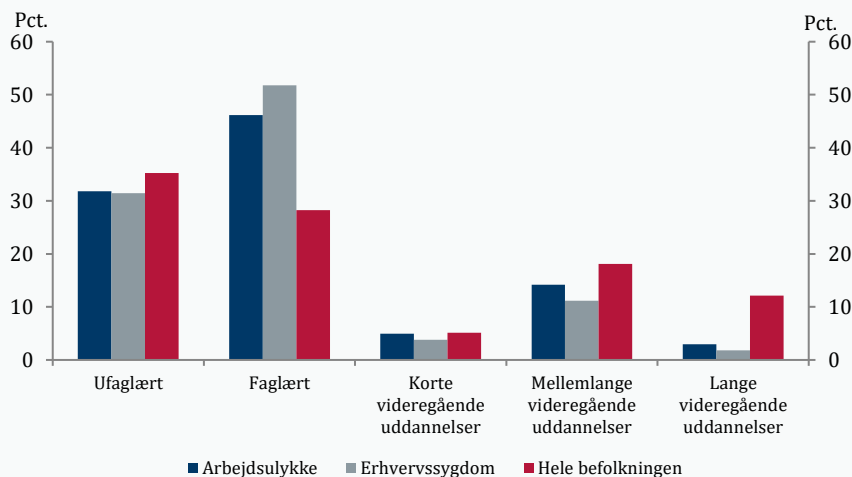
Kilde: AES, DREAM og egne beregninger.

Uddannelsesbaggrund for personer med arbejds-skade

Blandt personer med en arbejdsulykke, der ender med erstatning, er 46 pct. af de tilskadedkomne faglærte og knap 32 pct. er ufaglærte på tidspunktet for ulykken. For personer med en erhvervssygdom er knap 52 pct. faglærte og 31 pct. ufaglærte på tidspunktet for anmeldelsen af erhvervssygdommen.

Figur 3

Personer med en arbejdsskade fordelt på uddannelsesniveau, 2013-2015

Anm.: Uddannelsen er den højest fuldførte uddannelse i skadesåret. Andelen for hele befolkningen summerer ikke til 100, da uoplyst ikke indgår.

Kilde: AES, STAR og egne beregninger.

20 pct. af arbejdsskadesager har en sagsbehandlingstid for den første afgørelse på over ét år

I ca. 80 pct. af nye arbejdsskadesager afsluttes sagen første gang inden for ét år. Det omfatter primært sager uden erstatningsberettigende følger og nogle sager med varigt mén.

I ca. 20 pct. af nye arbejdsskadesager afsluttes sagen først efter mere end ét år. Det er typisk sager med tilkendelse af varigt mén og/eller tab af erhvervsevne. Ca. 5 pct. af nye arbejdsskadesager afsluttes efter mere end to år. Det er primært sager med tab af erhvervsevne, men omfatter også erhvervssygdomssager, som forelægges Erhvervssygdomsudvalget.

Tabel 1 viser den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for forskellige afgørelsesudfald for henholdsvis arbejdsulykkessager og erhvervssygdomssager (nye sager).

Tabel 1:

Gennemsnitlig sagsbehandlingstid for nye (første afgørelse) i arbejdsskadesager fordelt på ulykker og erhvervssygdomme (gennemsnit af 2018-2020)

	Antal per år	Andel per år	Sagsbehandlingstid i måneder
Ulykker			
Afvisninger	5.357	32%	6,6
Anerkendelser i alt	11.254	68%	11,1
- Herunder uden erstatning	4.756	29%	9,3
- Herunder kun méngodtgørelse	5.487	33%	12,6
- Herunder med erstatning for tab af erhvervsevne	1.011	6%	24,8
Erhvervssygdomme			
Afvisninger	11.922	78%	3,6
Anerkendelser i alt	3.381	22%	8,9
- Herunder uden erstatning	1.243	8%	7,6
- Herunder kun méngodtgørelse	1.704	11%	9,8
- Herunder med erstatning for tab af erhvervsevne	434	3%	22,3

Kilde: ATs beregninger på baggrund af register over afsluttede sager i AES

Anm.: Første tilkendelse af hhv. varigt mén og/eller tab af erhvervsevne sker også efter afslutningen af den første sag

Mere end én afgørelse om samme spørgsmål i samme sag forlænger det samlede sagsforløb

Der kan træffes flere afgørelser for hver enkelt arbejdsskadesag. Fx hvis der i første omgang bliver truffet en midlertidig afgørelse, eller hvis skaden udvikler sig, så der er behov for en ny vurdering. Sager med tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne afgøres gennemsnitligt første gang efter 22-25 måneder fra **AES har modtaget arbejdsskadeanmeldelsen** jf. tabel 1. Det tager i gennemsnit ca. fem år, fra **skaden sker**, til tilskadekomne modtager sin endelige afgørelse jf. tabel 2. Inden da er der typisk truffet en eller flere midlertidige afgørelser.

Tabel 2

Tid fra skaden til den seneste afgørelse om tab af erhvervsevne

	Midlertidige afgørelser	Endelige afgørelser	I alt
Gennemsnitlig tid fra skade til seneste afgørelse	3,8 år	4,9 år	4,5 år

Kilde: ATs egne beregninger på baggrund af register over udgifter samt register over sager i AES. Sager afsluttet i 2018-2020

Mange sager genbehandles

I to ud af tre sager, hvor spørgsmålet om tab af erhvervsevne sagsbehandles i forbindelse med en genoptagelse, forbliver erhvervsevnetabsgraden uændret i forhold til forrige afgørelse.

Når der er truffet en afgørelse om erstatning, er det endnu mere ualmindeligt, at erhvervsevnetabsprocenten bliver justeret. Her er det således 78 pct. af genoptagelsessagerne, der forbliver uændret.

Efter første afgørelse (der ofte er uden erstatning) er det mere almindeligt, at erhvervsevnetabsprocenten bliver sat op (40 pct. af genoptagede sager om tab af erhvervsevne). Der er således en tendens til, at det særligt er ved de første genbehandling, at der sker ændringer i erstatningen, mens at når der først er fastsat en erstatning, er det sjældnere, at denne ændres ved genbehandling.

Tabel 3**Ændring af erhvervsevnetabsgrad ved genoptagelse**

	Uændret*	Sat ned	Sat op	I alt
Genoptagelser i forhold til forrige afgørelse	66%	3%	31%	100%
Genoptagelser i forhold til første afgørelse (ofte uden erstatning)	55%	5%	40%	100%
Genoptagelser i forhold til første afgørelse med erstatning	78%	11%	11%	100%

Kilde: AT på baggrund af opgørelser foretaget af AES.

* Inkl. afvist genoptagelse.

Anm.: Omhandler ca. 1.300 sager om året afsluttet i perioden 2018 til 2020